

MANUAL DE LEGAL WRITING

TEHNICI GENERALE DE REDACTARE
A DOCUMENTELOR JURIDICE

RALUCA PAPADIMA MIHAELA GHERGHE

 Hamangiu

Cuprins

Prefață. Perspectiva filologului (Liviu Papadima) _____ XV

Prefață. Perspectiva avocatului (Florentin Țuca) _____ XIX

Prefață. Perspectiva judecătorului (Liviu Zidaru) _____ XXIII

Capitolul 1. Introducere _____ 1

1.1. Sfera scrierii juridice _____ 4

1.2. Caracteristicile scrierii juridice _____ 8

A. Citarea surselor _____ 9

B. Vocabular specializat _____ 10

C. Formalism accentuat _____ 10

1.3. Categoriile de documente juridice _____ 12

1.4. Impactul tehnologiei și inteligenței artificiale asupra
scrierii juridice _____ 13

A. Impactul IAG asupra redactării documentelor juridice _____ 16

B. Aspecte de etică privind utilizarea IAG _____ 19

C. Redactarea contractelor *smart* _____ 21

**Capitolul 2. Reguli generale pentru redactarea documentelor
juridice** _____ 31

2.1. Planificarea prealabilă _____ 32

A. Identificarea publicului _____ 32

B. Identificarea scopului _____ 32

C. Definirea și cercetarea problemelor _____ 33

1. Sursele primare _____ 33

2. Sursele secundare _____ 35

3. Sursele terțiare _____ 36

D. Analiza constrângerilor de timp	36
E. Planul de organizare a documentului juridic	37
F. Trecerea la etapa de redactare	39
2.2. Tehnici privind stilul documentului	39
A. Consecvență	39
B. Claritate	40
C. Concizie	40
1. Lungimea documentelor	40
2. Lungimea frazelor	42
3. Lungimea paragrafelor	43
D. Citare	44
1. Abrevieri uzuale generale	45
2. Referințe la acte normative	50
3. Referințe la practica judiciară	52
4. Referințe la doctrină	56
a. Referințe la cărți	57
b. Referințe la articole publicate în reviste juridice	62
c. Referințe la studii publicate în volume colective	63
5. Referințe la surse internet	64
E. Corectură	65
2.3. Tehnici privind forma documentului	67
A. Tehnoredactare	68
B. Formatare	68
C. Font	70
D. Evidențiere	70
E. Caractere speciale	72
F. Semne de punctuație	72
G. Spațiere și margini	73
H. Niveluri	74
I. Numerotare	74
J. Cuvinte în limba latină sau în alte limbi străine	75
K. Notele de subsol	75
2.4. Tehnica IRAC în scrierea juridică	77
I. Identificarea problemei	80

R. Regula	80
1. Identificarea regulii	81
2. Identificarea elementelor regulii	82
3. Identificarea excepțiilor de la regulă	82
4. Identificarea posibilelor interpretări ale regulii	84
a. Interpretarea gramaticală sau literală	85
b. Interpretarea sistematică	85
c. Interpretarea istorică	86
d. Interpretarea logică	87
e. Interpretarea teleologică	88
A. Analiza	89
1. Identificarea faptelor	89
2. Categorii de fapte	91
C. Concluzia	92
Capitolul 3. Scrierea juridică predictivă	93
3.1. Documente academice	95
A. Principii privind redactarea documentelor academice	95
1. Cuprinsul	96
2. Introducerea	96
3. Corpul	97
4. Concluziile	97
5. Bibliografia	98
6. Anexele	99
B. Etică și integritate academică	99
1. Plagiatul	101
2. Indicarea corectă a calității de autor	102
3. Autocitarea	103
4. Avertizori de integritate	103
3.2. Memorandumuri interne și comunicări către clienți	104
A. Memorandumuri interne	105
B. Comunicări către clienți	106
1. Formatul, conținutul și utilitatea opiniilor juridice	108
2. Exemplu de opinie juridică	110

3.3. Documente contractuale	113
A. Etapele formării contractului	114
1. Etapa deliberării interne	114
2. Etapa negocierilor	115
3. Acordul de voințe	117
4. Etape subsecvente acordului de voințe	119
B. Documente specifice etapei negocierilor	119
1. Oferta neangajantă	122
2. Solicitarea de oferte	124
3. Scrisoarea de intenție	125
4. Memorandumul de înțelegere	126
5. Termeni și condiții de bază	126
6. Procesul-verbal de negociere	127
7. Acorduri specifice în perioada negocierilor	129
a. Confidențialitate	129
b. Exclusivitate	131
c. Non-solicitare	131
C. Interpretarea contractelor	132
1. Reguli generale de interpretare a contractelor	133
a. Interpretarea după voința concordantă a părților	133
b. Interpretarea sistematică	134
2. Reguli specifice de interpretare a clauzelor îndoielnice	134
a. Interpretarea potrivit naturii și obiectului contractului	135
b. Criterii de interpretare	135
c. Regula <i>effet utile</i>	135
d. Limitarea contractului la lucrul avut în vedere de părți	136
e. Extinderea contractului dincolo de termenii folosiți pentru exemplificare	136
f. Regula <i>in dubio pro reo</i> și regula <i>contra proferentem</i>	136

D. Redactarea contractelor	137
1. Tehnici adiționale în materie contractuală	137
2. Anatomia contractului	139
a. Drepturi și obligații	141
b. Declarații și garanții	142
c. Clarificări și condiții	146
3. Elemente esențiale	153
a. Identificarea părților	153
b. Descrierea obiectului	156
4. Clauze preliminare	159
a. Preambulul	159
b. Definiții	160
5. Clauze finale	161
a. Clauze privind legea aplicabilă	165
b. Clauze privind soluționarea disputelor	165
i. Clauze privind competența instanțelor	166
ii. Clauze compromisorii	168
iii. Clauze de escaladare	170
c. Clauze privind forța majoră	172
d. Clauze de acceptare a clauzelor neuzuale	175
e. Clauze privind interpretarea	177
i. Regula <i>contra proferentem</i> și clauze anti <i>contra proferentem</i>	178
ii. Reguli convenționale de interpretare	181
iii. Titluri și efectul lor	181
iv. Ordinea aplicării documentelor	182
f. Clauze de supraviețuire	182
g. Clauze de separabilitate	183
h. Clauze de interzicere a modificărilor orale	184
i. Clauze de nerenunțare	188
j. Clauze de integralitate	190
k. Clauze de cesiune	193
l. Clauze de notificare	195
m. Clauze de încetare	195

6. Completarea contractului	198
E. Modificarea contractelor	203
1. Menținerea coerenței contractului în urma modificărilor succesive	204
2. Impactul modificărilor legislative intervenite în cursul executării contractului	205
F. Particularități aplicabile contractelor comerciale	207
1. Clauze specifice perfecționate de practicieni	207
a. Clauze penale	208
b. Clauze de limitare sau înlăturare a răspunderii	209
c. Clauze de decalare a momentului producerii efectelor contractelor	209
d. Clauze redactate pe bază de standarde de obligație	210
2. Tehnica încorporării prin referință	210
a. Termeni și condiții generale	210
b. Condiții comerciale standardizate	213
i. Aspecte reglementate de Incoterms	214
ii. Clasificarea și conținutul Incoterms	215
Capitolul 4. Scrierea juridică persuasivă	223
4.1. Tehnici de informare prealabilă	226
A. Faptele	226
1. Aflarea faptelor prin comunicarea avocat-client	227
a. Intervievarea clientului	227
b. Etapele interviului	229
c. Documentarea interviului	231
d. Aspecte psihologice	231
e. Consilierea clientului	232
2. Stabilirea faptelor în cadrul procesului	234
B. Sursele de drept (documentarea)	236
C. Reflecția prealabilă	238
D. Teoria/strategia cazului	239
E. Cunoașterea publicului	241
1. Identificarea publicului în sens larg	241

2. Meseria de judecător	242
3. Ajutați judecătorul să vă ajute	244
a. Satisfacerea nevoilor judecătorilor	245
b. Satisfacerea cererilor judecătorilor	246
4. Cunoașterea instanței	247
a. Cunoașterea practicii judiciare	247
b. Cunoașterea particularităților administrative	248
c. Cunoașterea judecătorului repartizat dosarului	248
4.2. Tehnici specifice privind organizarea documentului	250
A. Principalele părți ale documentului	250
B. Redactarea situației de fapt	252
C. Redactarea argumentelor	257
4.3. Tehnici specifice privind stilul documentului	259
A. Tonul potrivit	259
B. Captarea atenției	263
C. Elemente de gramatică	266
1. Sinonime	266
2. Gerunziu	267
3. Diateza activă sau diateza pasivă	268
D. Declarații ferme versus declarații de opinie	269
E. Declarații afirmative versus declarații negatorii	269
F. Temperarea aspectelor negative	272
G. Referiri la părți	272
1. Identificare prin calitatea procesuală sau prin nume	272
2. Persoana I (singular sau plural) sau persoana a III-a	273
4.4. Tehnici specifice privind forma documentului	275
A. Marginile	276
B. Citările	277
4.5. Tehnici specifice privind verificarea documentului	279
A. Schimb de roluri	279
B. Avocatul diavolului	279
C. Verificarea structurii	280

4.6. Acte anterioare introducerii unei cereri de chemare	
în judecată	281
A. Tonul comunicărilor cu partea adversă	282
B. Structura comunicărilor cu partea adversă	283
C. Notificări prealabile	285
D. Invitația la negocieri	285
4.7. Cererea de chemare în judecată și etapele ulterioare acesteia	287
A. Etapa redactării cererii de chemare în judecată	287
1. Condițiile acțiunii civile și documentarea acestora	
în cadrul cererii	287
2. Elementele principale ale unei cereri de chemare	
în judecată	289
3. Model de cerere de chemare în judecată	293
4. Exemplu de cerere de chemare în judecată	295
5. Similitudini între cererea de chemare în judecată	
și cererea de arbitraj	299
6. Exemplu de cerere de arbitraj	303
B. Etapele ulterioare depunerii cererii de chemare	
în judecată	310
1. Întâmpinarea	310
a. Elementele principale ale unei întâmpinări	311
b. Model de întâmpinare	311
2. Concluziile orale	313
4.8. Hotărârea judecătorească	316
A. Tipuri de hotărâri judecătorești	316
1. Încheierile	317
2. Sentințele	318
3. Deciziile	319
B. Redactarea hotărârilor judecătorești	320
1. Distribuirea sarcinilor între judecător și grefier	320
2. Redactarea motivării	321
C. Tehnici de analiză a hotărârilor judecătorești	323

Anexe	329
I. Cazul sării (Equapack c. Medi-Machines)	329
II. Cazul vinului (Kaihari c. Vino Veritas)	332
III. Cazul politicienilor	337
IV. Convenția de la Viena privind vânzarea internațională de bunuri	346
Bibliografie consultată	377